

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ГНУЧКОСТІ СИСТЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ АДАПТАЦІЇ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДО УМОВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

ВАРАВА Лариса¹, КУЛІШ Олександр²

¹Криворізький національний університет
<https://orcid.org/0000-0003-1069-1645>

²Криворізький національний університет

В сучасних умовах нестабільності ринкового середовища, що пов'язано з комплексним впливом групи негативних факторів на ефективність функціонування особливо важливого значення набувають питання забезпечення гнучкості системи господарювання залізрудних підприємств з метою адаптації їх виробничого потенціалу до сучасних умов та досягнення максимізації прибутковості. В статті сформувано узагальнену послідовність фаз життєвого циклу продукції залізрудного підприємства для конкретних періодів його функціонування на окремих секторах ринкового простору. Обґрунтовано виокремлення перспективних та неперспективних секторів ринкового простору, що дає можливість відповідної адаптації виробничого потенціалу. Запропоновано модель максимізації прибутку від реалізації залізрудної продукції на зовнішніх і внутрішньому ринках, що надає можливість врахування змін ринкового середовища.

Проведено моделювання оптимізації доходу від реалізації залізрудної продукції гірничо-збагачувального комбінату на зовнішніх і внутрішньому ринках, що дає можливість визначити критерії збалансованого прогресивного стратегічного розвитку на основі раціонального використання ресурсно-виробничого потенціалу.

Ключові слова: гнучкість, інновації, інвестування, менеджмент, інвестиції, інвестиційний проект, підприємство, управління, ефективність, ринковий простір, адаптація, конкуренція, ризик.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-45>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОКІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Трансформаційні процеси, які останнім часом спостерігаються у вітчизняній економіці вимагають від суб'єктів господарювання відповідної адаптації, що є умовою їх виживання та ефективного функціонування в сучасних складних економічних обставинах. Особливо актуальним зараз є встановлення балансу активів залізрудного підприємства, обсягів виробленої продукції і витрат на її виробництво та реалізацію і підвищення на цій основі конкурентоспроможності продукції, що виробляється. За цих умов одним із важливих моментів є баланс між обсягами виробництва продукції залізрудного підприємства з його виробничим потенціалом. Тобто в сучасних умовах постійних трансформацій світової та вітчизняної економіки для залізрудних підприємств особливо важливим є реалістичність довгострокового планування, яке наочно оцінює потреби залізрудного підприємства та наявний виробничий потенціал, спрямованих на забезпечення гнучкого розвитку системи господарювання підприємства за умов мінливості параметрів ринкового простору.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз останніх досліджень і публікацій на цю тему показує, що на сьогоднішній день адаптація виробничого потенціалу до умов трансформації економіки є надзвичайно важливою та відіграє важливу роль у формуванні та стабілізації економічного становища країни. Проблематика стратегічного управління гнучким економічним розвитком всіх підприємств в цілому та залізрудних зокрема є предметом уваги багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців. Значний внесок у дослідження теоретико-прикладних питань стратегічних аспектів гнучкого розвитку підприємств у ринковій системі зробили такі відомі вчені як: І. Ансофф, Є. Афанасьєв, М. Блехерман, О. Віханський, В. Геєць, Р. Лобай, Д. О'Ніл, В. Пастухова, К. Прахалад, М. Ситницький, М. Фурса, Г. Хемел, Д. Шевченко, З. Шершньова та інші.

Так, І. Ансофф у 1989 році вперше ввів термін «стратегічна гнучкість підприємства», яку він розглядав, як «принцип підготовки до різких непрогнозованих несподіваних змін зовнішнього середовища на зовнішньому та внутрішньому середовищі» [8; 4]. На противагу даному підходу Г. Хемел, К. Прахалад та Д. О'Ніл у своїх дослідженнях вказують на недостатність передбачення майбутнього для успішного розвитку підприємства. Увага акцентується на важливості проектування майбутнього, здатності змінити продукт, канали розподілу тощо. З позиції інвестиційної діяльності, стратегічна гнучкість підприємства трактується як потенційна можливість

швидко коригувати або розробляти нові стратегічні інвестиційні рішення при змінених зовнішніх чи внутрішніх умовах здійснення фінансової діяльності [9].

Окремої уваги заслуговують наукові праці [10], що трактують розвиток підприємства, як стан чи результат зміни діяльності (складу, властивостей) підприємства, переходу підприємства в інший кількісний та якісний стан під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища. В той же час Бойчик І.М. розуміє це як застосування певного функціоналу задля досягнення конкретної та визначеної мети через використання засобів і методів впливу на усі процеси всередині нього, координацію роботи структурних підрозділів та персоналу [2]. Концепція А. Чандлера ґрунтується на визначенні основних довготермінових цілей та задач підприємства, прийняття дій і розподілу ресурсів, необхідних для виконання поставлених цілей, що, в принципі є вірним і з чим можна погодитися [3].

Разом з тим, проведений критичний аналіз наукової літератури дає підставу виділити в цьому напрямку цілий ряд питань, що висвітлені ще недостатньо, та вирішення яких є актуальним і принципово важливим завданням. У першу чергу, це стосується механізму стратегічного управління гнучким розвитком залізорудних підприємств в умовах кризового та посткризового стану економіки, а також мінливості та трансформації ринкового простору, реалізація якого є необхідною умовою стабільної та ефективної діяльності таких суб'єктів господарювання.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета написання статті полягає у поглибленні теоретико-методологічних підходів щодо гнучкості системи господарювання промислового підприємства на основі адаптації виробничого потенціалу до умов трансформації економіки

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Система господарювання промислового підприємства ґрунтується на його стратегії розвитку. Згідно тлумачення П'ятницької Г.Т. [7] можна виділити два основних підходи до розуміння сутності даної категорії: традиційний, який розглядає стратегію як «генеральний план розвитку підприємства», та паттерн-підхід (англ. pattern – модель, зразок), який розглядає стратегію як «комплекс довгострокових цілей і план найбільш ефективного розподілу, використання та координації ресурсів для досягнення цих цілей або як генеральну комплексну програму дій на основі моделювання стратегічних напрямків розвитку окремих бізнес-структур, підпорядкованих єдиній «над стратегії», та оптимізації альтернативних комбінацій активних складових бізнес-процесів суб'єкта господарювання».

Одночасно з цим необхідно виділяти різні стратегії розвитку промислових підприємств за рівнем їх управління. Зокрема слід враховувати ієрархію управління або рівні прийняття рішень, на основі чого розробляється класифікація стратегій розвитку. Так, виділяються операційні (лінійні), функціональні, корпоративні (портфельні) та ділові стратегії розвитку, кожна з яких має відповідний зміст та значення та містить окремі бізнес процеси розвитку суб'єктів господарювання.

Враховуючи, що визначальною подією стратегічного управління є момент взаємодії (реакції) ринкових механізмів на безпосередньо товар, зауважимо, що для промислових підприємств, що не виготовляють кінцеві товари споживання, реакцію ринку слід розглядати як повна або часткова відповідність або взагалі невідповідність натуральних або економічних показників ринковим очікуванням. У разі настання ситуації часткової відповідності або й взагалі невідповідності слід розглядати стратегію подолання невідповідностей та наближення до очікувань ринку. Саме це й є одним з аспектів гнучкості системи господарювання промислового підприємства. Очевидно, що при такій ситуації на вже виготовлену продукцію можна розглядати гнучкість в розрізі зміни цін, а вже в майбутньому й в розрізі зміни якості або інших натуральних показників продукції підприємства. Саме такі передумови в стратегічному управлінні розвитком промислових підприємств закладені в концепцію «стійкого» підприємства та теорії енвіро-ментальної (англ. environment – навколишнє середовище + лат. mentalis – розумовий) економіки.

В даному контексті навколишнє середовище розуміється не в класичному розумінні, а як ментальне трактування таких категорій, як активи підприємства, обсяги виготовленої продукції, витрати на її виготовлення та реалізацію, рівень конкуренції в конкретній товарній ніші тощо. Гнучкість системи господарювання промислового підприємства проявляється в можливостях досягнення позитивної кореляції між запланованими обсягами виробництва, наявними виробничими потужностями, оборотними коштами, інвестиціями та очікуваним попитом на відповідні види продукції. Враховуючи, що всі перелічені складові не є статичними, мова йде про

досягнення в умовах мінливості параметрів ринкового простору оперативної гнучкості системи управління та господарювання.

Слід відмітити, що визначальним в даному контексті є теорія життєвого циклу промислової продукції. Дослідження показали [3], що життєвий цикл продукції промислового виробництва є динамічно змінюваним та виявлені такі тенденції: життєвий цикл продукції, яка користується стійким попитом та має корисність, збільшується та має більш подовжені в часі фази «Зростання» та «Зрілості». В той же час неперспективні види продукції мають скорочений життєвий цикл з відповідним зниженням прибутковості та ефективності господарювання суб'єктів підприємництва. Одночасно з цим промислові підприємства стоять на засадах раціонального використання власних та залучених ресурсів з одночасною максимізацією прибутковості та підвищенням ефективності діяльності. Тобто, домінуючим є досягнення прибутковості та визначеного рівня ефективності господарювання таких підприємств, досягнення чого є неможливим в умовах нестабільності параметрів ринкового середовища та невизначеності й конфліктності розвитку процесів світової економіки без впровадження принципів гнучкості системи господарювання промислового підприємства. Адаптація виробничого потенціалу до умов трансформації економіки на сьогоднішній день є необхідним для виживання та подальшого розвитку підприємств.

Отже, вважаємо за доцільне сформувати концептуальну послідовність фаз життєвого циклу продукції промислового підприємства для відповідних відрізків часу його функціонування на певних секторах ринкового простору. Фази життєвого циклу виробничої продукції, що планується для реалізації як на пріоритетних, так і певною мірою неперспективних секторах ринкового простору підприємства можна представити таким чином [6] (рис. 1):

- 1) розробка, виробництво та виведення продукції на ринок – освоєння привабливого сектору ринкового простору (фаза «Освоєння»);
- 2) формування меж беззбитковості реалізації продукції на окремих секторах ринкового простору (фаза «Зростання»);
- 3) середини життєвих циклів продукції на окремих секторах ринкового простору (фаза «Зрілості та насиченості»);
- 4) періоди початку змін умов для виробництва і реалізації продукції під впливом зміни параметрів секторів цільового ринку підприємства – освоєння оновленої технології, продукції тощо (фаза «Оновлення»);
- 5) завершення процесу виробництва продукції, як завідомо неперспективної для реалізації в цільових секторах ринкового простору підприємства (фаза «Завершення»).

Рис. 1. Фази життєвого циклу промислової продукції, що планується для реалізації як на пріоритетних, так і певною мірою неперспективних секторах ринкового простору підприємства

Розглянемо три типи продукції, які мають різні стадії життєвого циклу і детермінований в часі початок цих стадій. Такий підхід надає можливість на основі раціонально обґрунтованої системи виробничо-економічних показників діяльності підприємства на доступних до освоєння та реально привабливих (захищених від конкуренції, сформований позитивний імідж, достатня впевненість в ефективності функціонування на перспективу) секторах його ринкового середовища [5] підійти до вирішення задачі формування ключових критеріїв для прогнозування й оцінювання гнучкості функціонування залізорудного підприємства за умов нестабільності параметрів його ринкового простору. З урахуванням цього головна мета діяльності підприємства в короткостроковій перспективі трансформується в напрямок стратегії «ринок-продукт» з відповідним посиленням значення планування стратегічних зон господарювання підприємства.

Щодо адаптації виробничого потенціалу промислового підприємства до умов трансформації економіки слід зауважити, що головним є створення споживчої вартості товарної продукції, на яку спостерігається стабільний попит на внутрішньому і зовнішніх ринках. В першу чергу актуальним постає питання забезпечення необхідного рівня гнучкості функціонування виробничо-економічної системи та більш широкого диверсифікованого управління відносно як пріоритетних, так і певною мірою неперспективних секторів ринкового простору підприємства. Тобто, виробничий потенціал підприємства необхідно трактувати як вартість, яка трансформується у споживчі якості товарної продукції, на яку є стійкий попит на внутрішньому і зовнішніх ринках підприємства. Складові виробничого потенціалу мають стати базисом системи гнучкого управління промисловим суб'єктом господарювання і забезпечувати відповідність параметрів продукції ринковим вимогам. Таким чином, справедливим буде твердження, що структура виробничого потенціалу промислового підприємства та його спроможність до адаптації виробничого потенціалу відповідно умов трансформації економіки визначається продукцією, на яку є попит на внутрішньому та зовнішніх ринках. З цього випливає, що при формуванні надійної системи якісного управління промисловим підприємством структура виробничого потенціалу має вирішальне значення. Тому необхідно виокремити такі основні підходи до її визначальних характеристик:

- 1) структура виробничого потенціалу формується відносно виробничих засобів і виробничих потужностей;
- 2) структура виробничого потенціалу формується відносно виробничих засобів і трудових ресурсів;
- 3) структура виробничого потенціалу формується відносно трудових ресурсів і предметів праці.

Даний підхід є визначальним для формування переліку основних задач щодо забезпечення підвищення гнучкості системи господарювання промислового підприємства, який пропонується у наступному вигляді (рис. 2) [1].

Ключовим моментом підвищення ефективності робіт по створенню і освоєнню нової продукції, впровадженню нової техніки тощо є залежить від рівня інвестування в інновації підприємства.

Таким чином, при забезпеченні системи гнучкого управління промисловим підприємством в умовах трансформації економіки, необхідно здійснювати комплексну оптимізацію виробничих потенціалів різних ієрархічних рівнів, тому як вони є взаємозалежними в системі господарюючих підприємств.

Одночасно з цим слід піднімати проблематику питання, яке є вкрай актуальне для саме залізорудних українських підприємств, а саме: виокремлення потенціалу мінерально-сировинних ресурсів (мінерально-сировинної бази підприємства) в загальній структурі виробничого потенціалу. Це обумовлюється вирішальним впливом на діяльність таких суб'єктів господарювання саме їх мінерально-сировинної бази.

Для визначення конструктивних шляхів підвищення ефективності використання ресурсно-виробничого потенціалу залізорудних підприємств, в контексті забезпечення запасу фінансової міцності та збалансованості виробничо-економічних програм, доцільним є застосування принципів і критеріїв оптимізації прибутковості експортно-імпортних операцій через ітераційне варіювання валютного курсу.

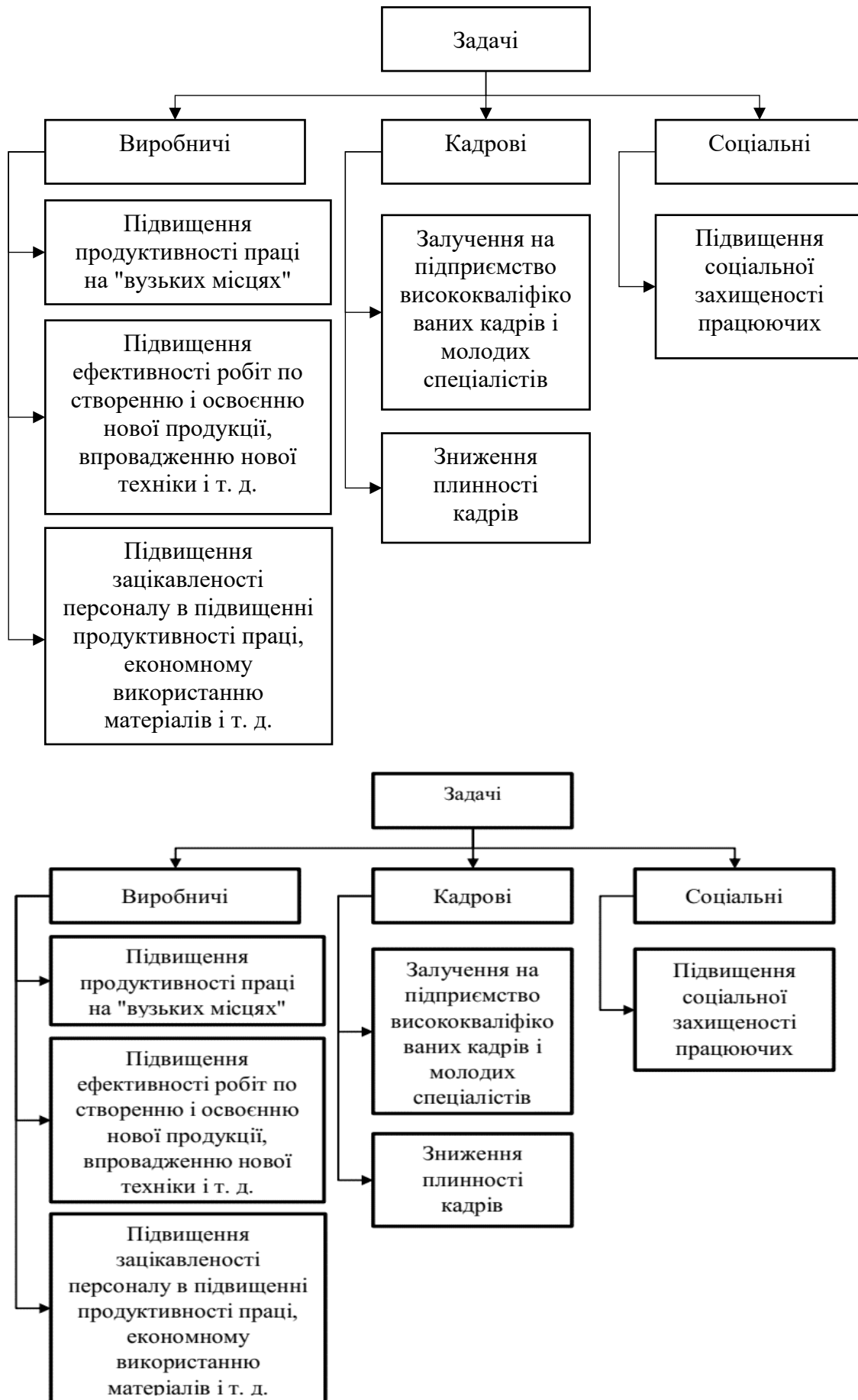

Рис. 2. Задачі сприяння формуванню надійної системи гнучкого управління промисловим підприємством.

Запропоновано наступну модель максимізації прибутку від реалізації залізорудної продукції на зовнішніх і внутрішньому ринках:

$$P(x_1 \dots x_n, y, L) = \sum_{i=1}^n x_i (L F p_{x_i} - F c_{x_i}) + y (D p_y - D c_y), \quad (1)$$

де $F c_{x_i}$ – витрати виробництва залізорудної продукції, що реалізується в обсязі x_i на i -му зовнішньому ринку, грн.;

$F p_{x_i}$ – ціна залізорудної продукції на i -му зовнішньому ринку, \$;

$D c_y$ – витрати виробництва і реалізації залізорудної продукції на внутрішньому ринку, грн.;

$D p_y$ – ціна виробленої залізорудної продукції, що реалізується в обсязі y на внутрішньому ринку, грн.;

L – курс обміну іноземної валюти (зокрема, курс гривні до долару).

Дана функція (1) виражає сукупний прибуток від реалізації продукції залізорудних підприємств з урахуванням витрат на виробництво залізорудної сировини для зовнішнього та внутрішніх ринків. Задача оптимізації в класичному вигляді формулюється таким чином: $\max P(x_1 \dots x_n, y, L)$. Однак, з урахуванням нашого бачення присутності підприємства на x_i, y

різних зовнішніх ринках (навіть при низькому рівні прибутковості в даний час, але перспективними в майбутньому) дане формулювання не є абсолютно вірним.

Тобто формулювання даної задачі можна визначити таким чином: $\max_{x_i, y} P(x_1 \dots x_n, y, L)$

при збереженні мінімально допустимих обсягів реалізації продукції на перспективних ринках при умові їх мінімально доцільної прибутковості.

На підставі запропонованого підходу максимізації доходу залізорудного підприємства при роботі на зовнішніх і внутрішньому ринках здійснено моделювання розміру прибутку від реалізації залізорудної продукції на ринках ПрАТ «Інгулецький ГЗК» при різних курсах долару США (таблиця 1).

Як видно з наведених розрахунків, середнє значення сукупного доходу від реалізації залізорудної продукції ПрАТ «ІнГЗК» на зовнішніх і внутрішньому ринках знаходиться у межах 47 млрд. грн., що є досить позитивним рівнем, особливо з урахуванням сучасних особливостей здійснення господарської діяльності.

Таблиця 1

Оптимізація доходу від реалізації залізорудної продукції ПрАТ «ІнГЗК» на зовнішніх і внутрішньому ринках

Ітераційне варіювання курсу \$	Обсяг реалізації на зовнішньому традиційному ринку, млн. т.	Ціна реалізації 1 т, \$ на традиційних ринках	Обсяг реалізації на зовнішньому перспективному ринку, млн. т.	Ціна реалізації 1 т, \$ на перспективних ринках	Витрати на 1 т, грн. на традиційному ринку	Витрати на 1 т, грн. на перспективному ринку	Прибуток отриманий на зовнішніх ринках, млн. грн.	Обсяг реалізації на внутрішньому ринку, млн. т.	Ціна 1 т на внутрішньому ринку, грн.	Витрати на 1 т, грн.	Прибуток, отриманий на внутрішньому ринку, млн. грн.	Сукупний прибуток, млн. грн.
L	x1	Fpx1	x2	Fpx2	Fcx1	Fcx2	$\Sigma(Xi*(L* Fpxi - Fcxi))$	y	Dpyi	Dcyi	$Yi*(DpYi - u*Dcyi)$	D(L)
35,00	0,10	82,80	9,90	112,20	175,94	263,44	36 541,48	5,00	1 625,00	0,94	8 120,32	44 661,80
35,50	0,10	82,80	9,90	112,20	178,44	267,19	37 063,64	5,00	1 625,00	0,94	8 120,32	45 183,95
36,00	0,10	82,80	9,90	112,20	180,94	270,94	37 585,79	5,00	1 625,00	0,94	8 120,32	45 706,11
36,50	0,10	82,80	9,90	112,20	183,44	274,69	38 107,95	5,00	1 625,00	0,94	8 120,32	46 228,26
37,00	0,10	82,80	9,90	112,20	185,94	278,44	38 630,10	5,00	1 625,00	0,94	8 120,32	46 750,42
37,50	0,10	82,80	9,90	112,20	188,44	282,19	39 152,26	5,00	1 625,00	0,94	8 120,32	47 272,57
38,00	0,10	82,80	9,90	112,20	190,94	285,94	39 674,41	5,00	1 625,00	0,94	8 120,32	47 794,73
39,50	0,10	82,80	9,90	112,20	198,44	297,19	41 240,88	5,00	1 625,00	0,94	8 120,32	49 361,19
40,00	0,10	82,80	9,90	112,20	200,94	300,94	41 763,03	5,00	1 625,00	0,94	8 120,32	49 883,35
Мінімальний сукупний дохід від реалізації залізорудної продукції ПрАТ "ІнГЗК" на зовнішніх і внутрішньому ринках =												44 661,80
Максимальний сукупний дохід від реалізації залізорудної продукції ПрАТ "ІнГЗК" на зовнішніх і внутрішньому ринках =												49 883,35
Середнє значення сукупного доходу від реалізації залізорудної продукції ПрАТ "ІнГЗК" на зовнішніх і внутрішньому ринках =												47 272,57

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, підсумовуючи наведені результати дослідження щодо гнучкості системи господарювання промислового підприємства на основі адаптації виробничого потенціалу до умов трансформації економіки проведені на прикладі залізорудних підприємств, зокрема Інгулецького гірничо-збагачувального комбінату, можна зауважити наступне. Процес адаптації до коливань валютного курсу, в умовах сучасних економічних реалій, потребує виважених підходів до їх аналізу та відповідних подальших досліджень щодо визначення критеріїв збалансованого прогресивного стратегічного розвитку залізорудної галузі на основі раціонального використання її ресурсно-виробничого потенціалу.

Вплив сучасного перебігу трансформаційних процесів світової економіки на структуру та функціонування ринку ЗРС, нагально потребує визначення відповідних шляхів підвищення ефективності використання ресурсно-виробничого потенціалу залізорудної галузі та необхідності розгляду і врахування як межі економічної безпеки її виробничо-економічних програм запасу фінансової міцності. Підприємства залізорудної галузі є виробничо-економічними системами з доволі складними технологічними циклами, що характеризуються високою енергоємністю та матеріалоемністю виробництва напівфабрикатів для чорної металургії, зростаючою залежністю від світового ринку чорних металів, а отже й від результатів ЗЕД. При визначенні конструктивних шляхів формування механізму стратегії прогресивного розвитку залізорудної галузі ключовим є завдання підвищення ефективності використання ресурсно-виробничого потенціалу залізорудної галузі, в контексті забезпечення запасу фінансової міцності та збалансованості виробничо-економічних програм.

Концептуально стратегічна гнучкість підприємства представляє собою сукупну здатність керівництва передбачати зміни на цільовому товарному ринку (ринках), враховуючи невизначеність та різного роду ризику, та ефективно на них реагувати з метою забезпечення реалізації своїх стратегічних цілей та пріоритетів розвитку. Іншими словами, це спроможність суб'єктів господарювання до оптимальної зміни портфеля своїх бізнес-напрямків та прийнятої відповідної товарної, цінової, інвестиційної та інноваційної політики.

Отже, впровадження наведених у даній роботі концептуальних засад комплексної системи управління гнучким економічним розвитком залізорудних підприємств в практичну діяльність дозволить суттєво підвищити їх організаційно-виробничий потенціал та, в підсумку, ефективність господарювання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Афанасьєв Є.В., Арутюнян А.Р., Куліш О.А. Окремі ключові аспекти раціонального використання виробничого потенціалу в системі управління гнучким розвитком залізорудним підприємством. Інтелект XXI. 2019. Вип. 2, С. 18-21.
2. Бойчик І. М. Економіка підприємства. Київ : Кондор, 2016. 378 с.
3. Євтушевський В., Ситницький М. Вплив організаційних чинників стратегічної гнучкості на конкурентоспроможність підприємства. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2008. Вип. 99-100. С. 27-29.
4. Кіндрась О. В. Роль стратегічного управління в підвищенні ефективності господарської діяльності аграрних. Економіка та ефективна організація фінансових та виробничих процесів : Міжнародна науково-практична конференція (Київ, 14-15 жовтня 2011 р.). Київ : Аналітичний центр «Нова економіка», 2011. С. 52-53.
5. Кохана, Т. (2013). Стратегічний підхід до сегментації ринку. Аграрна економіка, (6, № 3-4), 64-69.
6. Куліш О.А. Забезпечення відповідності гнучкості системи господарювання залізорудного підприємства за умов нестабільності параметрів його ринкового простору. International Journal of Innovative Technologies in Economy. 2(22), March 2019. – P. 21-26.
7. П'ятницька Г.Т. Управління підприємством в епоху глобалізму: Монографія. К.: Логос, 2006. 568 с., С. 131.
8. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
9. Шатілова О. В. Концептуальні положення управління стратегічною гнучкістю підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2014. №4(154). С. 82-87.

10. Швиданенко Г. О., Бойченко К. С. Розвиток підприємства: стратегічні наміри, ризики та ефективність. Київ, 2015. 231 с.

REFERENCES:

1. Afanasiev Ye.V., Arutiunian A.R., Kulish O.A. Okremi kliuchovi aspekty ratsionalnogo vykorystannia vyrobnychoho potentsialu v systemi upravlinnia hnuchkym rozvytkom zalizorudnym pidpriemstvom. *Intelekt XXI*. 2019. Vyp. 2, S. 18-21.
2. Boichyk I. M. *Ekonomika pidpriemstva*. Kyiv : Kondor, 2016. 378 s.
3. Ievtushevskiy V., Sytnytskyi M. Vplyv orhanizatsiynykh chynnykiv stratehichnoi hnuchkosti na konkurentospromozhnist pidpriemstva. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. 2008. Vyp. 99–100. S. 27–29.
4. Kindras O. V. Rol stratehichnogo upravlinnia v pidvyshchenni efektyvnosti hospodarskoi diialnosti ahrarnykh. *Ekonomika ta efektyvna orhanizatsiia finansovykh ta vyrobnychych protsesiv : Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (Kyiv, 14–15 zhovtnia 2011 r.)*. Kyiv : Analitychnyi tsentr «Nova ekonomika», 2011. S. 52–53.
5. Kokhana, T. (2013). Stratehichniy pidkhid do sehmentatsii rynku. *Ahrarna ekonomika*, (6, № 3-4), 64-69.
6. Kulish O.A. Zabezpechennia vidpovidnosti hnuchkosti systemy hospodariuvannia zalizorudnogo pidpriemstva za umov nestabilnosti parametriv yoho rynkovoho prostoru. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2(22), March 2019. – R. 21-26.
7. Piatnytska H.T. *Upravlinnia pidpriemstvom v epokhu hlobalizmu: Monohrafiia*. K.: Lohos, 2006. 568 s., S. 131.
8. Sumets O. M. *Stratehichniy menedzhment : pidruchnyk*. MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav, Kremench. lot. koledzh. Kharkiv : KhNUVS, 2021. 208 s.
9. Shatilova O. V. Kontseptualni polozhennia upravlinnia stratehichnoiu hnuchkistiu pidpriemstva. *Aktualni problemy ekonomiky*. 2014. №4(154). S. 82–87.
10. Shvydanenko H. O., Boichenko K. S. *Rozvytok pidpriemstva: stratehichni namiry, ryzyky ta efektyvnist*. Kyiv, 2015. 231 s.

KEY ASPECTS OF THE FLEXIBILITY OF THE MANAGEMENT SYSTEM OF THE INDUSTRIAL ENTERPRISE ON THE BASE OF ADAPTATION OF THE PRODUCTION POTENTIAL TO THE CONDITIONS OF THE TRANSFORMATION OF THE ECONOMY

VARAVA Larisa, KULISH Oleksandr
Kryvyi Rih National University

Transformational processes that have recently been observed in the domestic economy require business entities to adapt accordingly, which is a condition for their survival and effective functioning in today's difficult economic circumstances. It is especially relevant now to establish the balance of assets of an iron ore enterprise, the volume of products produced and the costs of their production and sale and, on this basis, to increase the competitiveness of the products produced. Under these conditions, one of the important points is the balance between the production volumes of the iron ore enterprise and its production potential. That is, in the modern conditions of constant transformations of the world and domestic economy, the realism of long-term planning is especially important for iron ore enterprises, which clearly assesses the needs of the iron ore enterprise and the available production potential, aimed at ensuring the flexible development of the enterprise's management system under the conditions of variability of market space parameters.

In the modern conditions of the instability of the market environment, which is connected with the complex influence of a group of negative factors on the efficiency of functioning, the issue of ensuring the flexibility of the management system of iron ore enterprises in order to adapt their production potential to modern conditions and achieve profitability maximization is of particular importance. The article forms a generalized sequence of phases of the life cycle of iron ore enterprise products for specific periods of its operation in separate sectors of the market space. The separation of promising and non-promising sectors of the market space is substantiated, which makes it possible to adapt the production potential accordingly. A model of profit maximization from the sale of iron ore products on foreign and domestic markets is proposed, which provides an opportunity to take into account changes in the market environment.

The simulation of the optimization of income from the sale of iron ore products of the mining and beneficiation plant on foreign and domestic markets was carried out, which made it possible to determine the criteria for balanced progressive strategic development based on the rational use of resource and production potential.

Key words: flexibility, innovation, investment, management, investment project, enterprise efficiency, market space, adaptation, competition, risk.